

Katse eteenpäin

Vuoden päättyessä ja uuden alkaessa ihmisillä on omituinen taipumus luoda katseensa vaihtoehtoisesti joko eteen- tai taaksepäin. Eihän tässä muuten mitään, mutta nikamat voivat kulua tai kaula jäädä korkkiruuville, jos veivaa päätään liikaa.

Sitä paitsi on kohtuullisen omituista, että katsetta nimenomaan luodaan jonnekin. Luomisellahan tarkoitetaan yleisessä kielenkäytössä jonkin uuden, yleensä henkisen tuotteen synnyttämistä tai sitten lumen ottamista lapioon ja heittämistä paikasta toiseen. Tässä mielessä katsetta ei voi luoda. Ei sitä voi synnyttää kynällä tai pensselillä. Omituiselta näyttäisi myös se, jos pino katseita pantaisiin lumilapioon ja kasattaisiin sitten tien poskeen. Talonmies, joka lumipyryn aikana loisi vain katseita, saisi hyvin vikkelästi loparit.

Joka tapauksessa siis katseita luodaan varsinkin uudenvuoden aikana. Tässä toimituksessa on syytä olla hyvin tarkkana, sillä se, mitä näkyy, riippuu olennaisesti siitä, missä katsoja sattuu olemaan ja kuinka tarkasti hän katsoo. Uudenvuodenkatseita voidaan lisäksi tulkita.

Oletetaan esimerkiksi, että Ahti Karjalainen on uudenvuoden yönä mietteissään kävelyllä Helsingin kauppatorilla rannasta sisämaahan päin. Kellon lyödessä kaksitoista hän havahtuu ja luo katseensa eteenpäin.

Mitä hän näkee?

Hän näkee presidentin Linnan ja ilostuu. Tuttu paikka. Tuonne voisi mennä. Mutta kun hän katsoo tarkemmin, hän huomaa, että portti on lukossa ja pyssymies vahtii sen vieressä. Karjalainen ei siis pääse presidentin Linnan.

Tällainen näky voidaan tulkita siten, että ei mene hyvin Karjalaisellakaan. Pessimistit voisivat jopa olettaa, että koko mies on deekiksellä, kun keskellä yötä hortoilee kauppatorilla kolmenkymmenen asteen pakkasessa.

Oletetaan toiseksi, että Pekka Oivio on juuri lopettanut uudenvuoden aaton tulopoliittiset neuvottelut ja poistuu lupsakkaasti myhäillen hissiin toivotettuaan ensin iloisesti onnellista uutta vuotta ympärillä pyöriville toimittajille. Hän on menossa STK:hon allekirjoittamaan sopimusta ja juomaan sampanjaa päälle.

Hississä Somerto kuitenkin päättää luoda silmäyksen taaksepäin. Hän kääntää päätään ja näkee seinän edessään, eli siis takanaan. Luodessaan silmäyksen eteenpäin, hän näkee sielläkin seinän. Sama toistuu oikealla ja vasemmalla. Pekka Oivio saa äkillisen suljetun paikan kammon ja alkaa hädissään rynkyttää hissin ovea. Hissi tietysti juuttuu kerrosten väliin ja Oivio jää sinne loukkuun. MTK:n puheenjohtaja Heikki Haavisto kuulee Oivion avunhuudot, mutta luotuaan katseensa tarjolla olevaan maataloustulosopimukseen, hän ei anna niiden itseään häiritä, vaan lähtee valamaan tinoja. Muut ovat jo lähteneet pyhien viettoon, ja siivooja löytää nälkiintyneen Oivion vasta tiistaina. Tulosopimus jää allekirjoittamatta ja indeksiehdolla nakataan vesilintua. Tuponeuvottelut alkavat uudelleen ja jatkuvat juhannukseen. Ja kaikki tämä johtui vain siitä, että Oivio ja Haavisto loivat katseensa väärään suuntaan väärässä paikassa.